

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2018

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

**Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету**

Заснований в 2009 році

Рівне – 2018

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2018. — 172 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Івашкевич Едуард Зенонович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сайчук Руслана Леонідівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сіранчук Наталія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бісовецька Людмила Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Кучма Тетяна Валерівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лук'яник Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Терещенко Тетяна Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ясногурська Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 10 від 27.11.2018 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

10. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: початкова школа: іншомовна освіта+Державний стандарт початкової освіти. – Київ : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. – 80с.
11. Хуторской А.В. Компетентность как дидактическое понятие: содержание, структура и модели конструирования / А. В. Хуторской, Л. Н. Хуторская // Межвузовский сб. науч. тр. «Проектирование и организация самостоятельной работы студентов в контексте компетентного подхода» / [под ред. А.А. Орлова]. – Тула : Изд-во Тул. гос. пед. ун-та им. Л. Н. Толстого, 2008. – Вып. 1. – С. 117–137.

The peculiarities of the study of the German language in the elementary classes according to the competence approach are investigated. It is noted that the new unit of measurement of human education should be competence, and the result of training – the ability to act in a variety of problem situations. This applies both to training and the training and retraining of children.

Key words: *competence approach, competence, NUS, elementary school, German language.*

УДК 373.2.016:811

С.С. ВАСИЛЬКЕВИЧ, М.О. ДЕНЕЙЧУК

ОСОБЛИВОСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ ТА УКРАЇНИ

Інклюзивна освіта для європейських держав – це не дивина. Там давно вже практикується така форма навчання. Для цих країн навчання дітей з особливостями розвитку та здорових однолітків разом має особливе значення, адже спілкування зі здоровими однокласниками та психологічна підтримка – головна ознака спеціальної освіти. Інклюзивне навчання набирає обертів і в Україні. Так у школах поступово з'являються спеціальні навчальні класи для дітей з труднощами в фізичному або розмовному розвитку.

Ключові слова: *інклюзивна освіта, розвиток, діти, навчання.*

Постановка проблеми. Коли ми говоримо про освіту дітей з особливими потребами, ми говоримо про зміну базових принципів навчання. Радянська система намагалась вирішувати проблему шляхом її ігнорування та обмеження. Тому термін "люди з особливими потребами" просто країні був непотрібний. Вживався термін – "інвалід". Створювались спеціалізовані школи-інтернати для інвалідів, у кращому розумінні – спеціалізовані класи. Головний недолік такої обмеженої системи навчання – відсутність контактів з однолітками та незворотні психологічні зміни у свідомості дитини, насадження принципу вторинності. Більшість вихованців спецшкіл у подальшому житті мають відчуття знедоленості через недостатні контакти із ровесниками. Недолік інтегрованих класів – недостатня кваліфікація викладачів, які працюють із дітьми з особливими потребами.

Натомість вже тривалий час, весь західний світ просуває ідею всебічної інтеграції людей з інвалідністю в звичайний світ. Звідси постає термін – інклюзія (в перекладі з англ. – включення, інтеграція). Відповідно, інклюзивна освіта – надання рівного доступу до навчального процесу людям з особливими потребами. В Україні ситуація із інклюзивною освітою знаходиться у зародковому стані. Серед 17 337 українських шкіл лише 1127 залучені до інклюзивного навчання. Більш ніж 56 тисяч школярів з особливими потребами не охоплені навчанням у загальноосвітніх закладах. Таким чином, показник інклюзії в Україні складає лише 7%. Для порівняння: у Литві ця цифра охоплює 90%, Польщі – 42%, Словаччині – 42%, Угорщині – 57%, Італії – 99%, Норвегії – 90%, Франції – 25%.

Процес інклюзивної освіти в різних країнах світу відбувається по-різному, з урахуванням конкретних соціально-культурних умов і політичних пріоритетів держави. Інклюзивна освіта - це довгострокова стратегія, що потребує терпіння і терпимості, систематичності і послідовності, безперервності, комплексного підходу для її реалізації. Інклюзія передбачає залучення до процесу кожного об'єкта освітнього процесу за допомогою освітньої програми, яка відповідає його здібностям, а також задоволення індивідуальних освітніх потреб, забезпечення спеціальних умов. На сучасному етапі інклюзія є провідною тенденцією в розвитку системи освіти в усьому світовому співтоваристві.

Аналіз досліджень. Протягом останнього десятиліття вітчизняні науковці, зокрема, Боднар В., Колупаєва А., Софій Н., Шевцов А., Ярмошук І. та ін., присвячують свої праці дослідженням проблеми залучення осіб з особливими потребами до навчання в освітніх закладах, їх реабілітації та соціалізації до суспільних норм.

Мета статті полягає в розкритті особливостей інклюзивного навчання у школі.

Виклад основного матеріалу. Соціалізуючі і реабілітуючі можливості інклюзивного навчання дітей з особливими потребами, які мають фізичні обмеження, у школі безсумнівні. Інклюзивна освіта передбачає освіту для всіх в плані пристосування до різних потреб і фізичних порушень та може здійснюватися тільки в контексті реальних взаємин, коли школярами з обмеженими можливостями освоюються різноманітні види діяльності, спілкування, регулюється самооцінка, здобувається підтримка і дружба ровесників, впевненість в своїх силах, формується світогляд і духовний зміст людини з інвалідністю, готовність жити і працювати в швидко мінливому світі. Інклюзивне навчання має на увазі як технічне оснащення архітектурного середовища освітніх установ, так і спеціальні технології і педагогічні програми, спрямовані на реалізацію інклюзії [1, с. 11].

Якість освіти в першу чергу пов'язана із задоволенням потреби кожної людини в ефективній соціалізації, тобто набутті засобів вибудовування особистої, професійної та громадської діяльності в

суспільному житті. Як відомо, соціалізація здійснюється в трьох основних сферах: діяльність, спілкування і самосвідомість. При інклюзивному навчанні відбувається повноцінне та ефективне наповнення цих сфер соціалізації учня з особливими потребами. Дитина з особливими потребами- не пасивний член суспільства, а особистість, яка має право на задоволення власних соціальних потреб. Рівень підтримки, гуманізм та терпимість у ставленні до дітей з особливими потребам, можливість надати їм доступну та якісну освіту- показники ступеня розвитку суспільства, в якому вони живуть.

В Україні практика впровадження інклюзивних форм освіти в систему загальноосвітніх навчальних закладів є досить складною, що пов'язано з наявністю бар'єрів загальної освіти, які заважають успішній реалізації інклюзивних процесів. До таких бар'єрів належать: невідповідність педагогічного корпусу загальної освіти (дидактична, психологічна, особистісна) до участі в інклюзивних процесах; відсутність системного бачення проблеми інклюзії і шляхів її вирішення в різних освітніх структурах. [5, с. 29].

Освітньо-соціальна інклюзія може виступати в якості інструмента, що дозволяє подолати (маргіналізацію) відчуження дітей з особливостями психофізичного розвитку і сприяє формуванню життєздатності особистості. Одна із цілей створення інклюзивного середовища- сприяти розумінню і толерантності шляхом щоденної взаємодії дітей з порушеннями розвитку і без них. Оскільки дітям треба разом навчатися, їм варто допомогти усвідомити значну схожість між ними, навчитися цінувати таланти та здібності кожного однокласника з порушеннями чи без них, приймати та навіть підкреслювати унікальне розмаїття, яке робить кожну людину індивідуальною. Потрібно підкреслити, що всі перераховані вище позитивні риси інклюзивної освіти визначені на рівні саме теоретичної моделі, а практично реалізуються не завжди на бажаному рівні.

Побудова ефективної системи інклюзивної освіти в Україні можлива на основі взаємодії різних факторів, насамперед посилення фінансування освіти, удосконалення її нормативно-правового забезпечення, поліпшення методичного та кадрового забезпечення інклюзивної освіти. Також потрібно створити необхідні умови для повноцінного навчання дітей з особливими навчальними потребами у навчальних закладах, включаючи підготовку педагогічних працівників, надання індивідуальної підтримки в ході здобуття освіти з урахуванням потреб дитини, нозології захворювання, отриманні та обробці інформації для засвоєння навчальної програми, забезпечити їм державну підтримку.

Важливим є формування позитивної громадської думки щодо інклюзивної освіти шляхом залучення до цієї справи засобів масової інформації, організації інформаційних кампаній, які б сприяли виконанню законів, спрямованих на здобуття освіти дітей з інвалідністю.

Висновок. Відсутність належного фінансування освіти в цілому та інклюзивної зокрема є суттєвою перешкодою на шляху її розвитку, тому необхідними є збільшення фінансування розвитку матеріальної бази освітніх закладів з метою перетворення їх у доступне середовище навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен / В. Боднар // Рідна школа.– 2011. – №3. – С. 10 – 14.
2. Ідеї гуманної педагогіки та сучасна система інклюзивного навчання: зб. матер. Всеукр. науково-метод. конференції, присвяченої 97-річчю від дня народження В. Сухомлинського, 29-30.09.2015 / уклад. О. Е. Жосан. – Кіровоград: Ексклюзив-систем, 2015. – 468 с.
3. Колупаєва А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія / А. Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – 272 с.
4. Назарова Н. М. Специальная педагогика: в 3 т.: [учеб. пособие] / под ред. Н. М. Назаровой. – Т. 3: Педагогические системы специального образования / Н. М. Назарова, Л. И. Аксенова, Л. В. Андреева и др. – М.: Изд. Центр «Академия», 2008. – 400 с.
5. Софій Н. З., Найда Ю. М. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: [навч.-метод. посіб.] / [А. А. Колупаєва, Ю. М. Найда, Н. З. Софій та ін.]; за заг. ред. Л. І. Даниленко. – К., 2007. – 128 с.
6. Шевцов А. Г. Сучасні проблеми освіти і професійної реабілітації людей з вадами здоров'я / А. Г. Шевцов. - К., 2004. – 200 с.
7. Ярмошук І. Інклюзивне навчання в системі освіти / І. Ярмошук // Шлях освіти. – 2009. – № 2. – С. 24–28.

Inclusive education for European states is not a miracle. There has long been a practice of such a form of education. For these countries, the education of children with peculiarities of development and healthy peers together has a special significance, since communicating with healthy classmates and psychological support is a major feature of special education. Inclusive education is gaining momentum in Ukraine as well. So in schools gradually there are special educational classes for children with difficulty in physical or spoken development.

Key words: inclusive education, development, children, learning.

ЗМІСТ

<i>Ясногурська Л.М., Погонюк Н.А.</i> Класифікація українських та англійських фразеологізмів із концептом «Щастя – Нещастя»	3
<i>Ясногурська Л.М.</i> Структурно-семантичні особливості репрезентації концепту «Love» в сучасній англійській мові.....	7
<i>Мороз Л.В., Мороз Н.М.</i> Концептуалізація «Ненависті» в українській та американській мовних свідомостях.....	13
<i>Ясногурська Л.М.</i> «Кохання» як лінгвокультурний концепт в сучасній англійській мові.....	18
<i>Мороз Л.В.</i> До питання художньої об'єктивності рольової лірики.....	22
<i>Мороз Л.В.</i> Теоретичні аспекти рольової лірики	23
<i>Романюк С.К., Захожа А.Ю.</i> Вивчення англійської мови в рамках нової української школи.....	26
<i>Дуброва А.С., Чернобай І.А.</i> Теоретичні основи професійної компетентності майбутніх вихователів з правом навчання англійської мови дітей дошкільного віку: акмеологічний підхід.....	29
<i>Данілова Н.Р., Миронець І.В.</i> Особливості вивчення англійської мови у закладах дошкільної освіти... ..	31
<i>Мороз Л.В., Деркач Т.В.</i> Початковий етап вивчення німецької мови в умовах нової української школи: компетентнісний підхід.....	33
<i>Василькевич С.С., Денейчук М.О.</i> Особливості інклюзивного навчання в країнах Європи та України... ..	35
<i>Павелків К.М., Господариско А.А.</i> Сучасні методи навчання дітей дошкільного віку іншомовного спілкування	37
<i>Ясногурська Л.М., Шеремет М.С.</i> Важливість вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку.....	41
<i>Лук'яник Л.В., Ткачик А.Ф.</i> Народознавчий підхід у навчанні та вихованні учнів початкових класів на уроках читання	43
<i>Іванова Л.І., Ткач Т.В.</i> Реалізація літературознавчого принципу на уроках літературного читання	45
<i>Лук'яник Л.В., Чуприк А.В.</i> Теоретико-практичні основи формування діалогової компетенції учнів початкових класів	48
<i>Павелків К.М., Сахарчук І.В.</i> Особливості вивчення іноземної мови дітьми дошкільного віку.....	50
<i>Юркевич Ж.В.</i> Використання прислів'їв і приказок на уроках англійської мови у школі.....	53
<i>Павелків К.М., Лавренюк В.М.</i> Актуальність вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку.....	57
<i>Іванова Л.І., Захожа А.Ю.</i> Робота з дитячою книгою в умовах організації освітнього простору нової української школи	60
<i>Ковалюк В.В., Антонюк О.В.</i> Специфіка використання евристичних методів навчання молодших школярів у процесі вивчення англійської мови	63
<i>Лук'яник Л.В., Тукурєва Т.В.</i> Інтегроване навчання у змісті початкової освіти	65
<i>Ткачук О.С., Нечипорчук В.І.</i> Інтеграція навчальної діяльності на уроках образотворчого мистецтва в початкових класах	67
<i>Романюк С.К., Хаєцька О.В.</i> Інноваційні технології у вивченні англійської мови у початковій школі	71
<i>Ясногурська Л.М., Ничипорук М.А.</i> Впровадження гри у процесі навчання іншомовної лексики у початковій школі	74
<i>Іванова Л.І., Хаєцька О.В.</i> Особливості організації педагогічного керівництва формуванням самостійного читача у системі класного та позакласного читання	77
<i>Данілова Н.Р., Губеня А.О.</i> Вплив дидактичних ігор з англійської мови на розвиток інтелекту дошкільників	81
<i>Романюк С.К., Долід Т.Г.</i> Використання lego-технології під час уроків англійської мови в освітньому просторі початкової школи.....	85
<i>Романюк С.К., Басюк Ю.С.</i> Використання комп'ютерних ігор для вивчення англійської мови в ЗДО	87
<i>Ковалюк В.В., Жовнір А.О.</i> Використання ігрового методу на заняттях англійської мови у закладі дошкільної освіти	90
<i>Мороз Л.В., Мулик Д.В.</i> Методи навчання дітей дошкільного віку іноземної мови	92
<i>Романюк С.К., Кирушок В.А.</i> Казка та її роль на уроках англійської мови в початкових класах	97
<i>Іванова Л.І., Шевчук М.М.</i> Дидактична гра як дієвий метод організації літературознавчої діяльності молодших школярів на уроках літературного читання	99
<i>Ясногурська Л.М., Гачкевич О.В.</i> Кейс-метод на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у процесі навчання студентів немовних спеціальностей у ВНЗ	102
<i>Іванова Л.І., Крук Н.В.</i> Особливості природознавчого компонента у змісті чинних навчальних програм	104
<i>Павелків К.М., Самчук О.Л.</i> Розвиток мовленнєвої англійської активності дітей дошкільного віку засобами гри	107

<i>Лук'яник Л.В., Кардач А.П.</i> Теоретичні основи опрацювання народознавчих текстів на уроках читання	111
<i>Ясногурська Л.М., Кондюк І.Р.</i> Використання музики на заняттях з англійської мови в закладах дошкільної освіти	113
<i>Ковалюк В.В., Почтарук О.О.</i> Значення сюжетно-рольової гри на заняттях з іноземної мови	116
<i>Ясногурська Л.М., Кононюк В.В.</i> Абревіатури сучасної англійської мови як складова молодіжного інтернет-сленгу	118
<i>Лук'яник Л.В., Бармак А.М.</i> Виразне читання як навчально-методична проблема	120
<i>Трофімчук В.М., Дмитроца М.Г.</i> Засоби навчання іноземних мов у початкової школі	122
<i>Дуброва А.С., Котирло М.М.</i> Дистанційне навчання англійської мови студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти	125
<i>Денисюк Л.В., Ливицький Б.О.</i> Особливості вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями	129
<i>Романюк С.К., Проценко Н.Ю.</i> Використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови	132
<i>Шадюк О.І., Мусійчук Т.А.</i> Педагогічні умови духовно-морального виховання дітей дошкільного віку на заняттях з англійської мови	135
<i>Ковалюк В.В., Танадинка М.Є.</i> Особливості використання музичних римів у процесі вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку	137
<i>Ясногурська Л.М., Гром'як Л.Т.</i> Іноземна мова з раннього дитинства: вимога часу чи необхідність	140
<i>Денисюк Л.В., Ковлєва Д.В.</i> Прості способи покращити розмовну англійську і подолати мовний бар'єр	142
<i>Трофімчук В.М., Корецька Т.С.</i> 8 порад, як вчити англійську мову за допомогою музики	144
<i>Трофімчук В.М., Почтарук Ю.О.</i> Значення вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку	147
<i>Лук'яник Л.В., Конончук Ю.О.</i> Система роботи над засвоєнням учнями початкових класів граматичного поняття «Прикметник»	150
<i>Лук'яник Л.В., Мись К.Ю.</i> Вивчення частин мови в початковій школі на засадах компетентнісного підходу	152
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Art translation and the category of expressiveness in this estetic paradigm	154
<i>Івашкевич Е.З., Яцюрник А.О.</i> Cognitive psychology and the concept of social intelligence	158
<i>Сіранчук Н.М., Скопа Н.М.</i> Формування географічної компетентності учнів під час вивчення курсу «природознавство» в учнів початкових класів	164
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	167
ЗМІСТ	169

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В, Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 27.11.2018 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39 Замовлення № Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2018. — 172 с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2